

Сергій Шаменков

Графічна реконструкція представника кочівницької еліти ранньоскіфського (кімерійського) часу

Serhii Shamenkov

Graphic Reconstruction of a Representative of the Nomadic Elite from the Early Scythian (Cimmerian) Era

Графічна реконструкція (Мал. 1) виконана за матеріалами поховання могильника Нарзанний-2 та кам'яними стелами ранньоскіфського (кімерійського) часу. Згадане поховання належить представнику військової еліти, можливо, вождю і датується періодом кінця VIII – початку VII ст. до н.е. Це період так званих кімерійських походів, в похований воїн цілком міг бути учасником кочової навали у Передню Азію (Белинський і Дударев).

Привертає увагу багатий інвентар цього поховання. Воїн був озброєний списом, біметалевим кинджалом, бойовим молотом та луком зі стрілами (з кістяними та бронзовими

наконечниками). Але особливу увагу привертає до себе бронзовий шолом із фігурною пластинною-«пектораллю», яка була знайдена безпосередньо на ньому. Подібні знахідки бронзових шоломів асирійського типу та прикріплених до них елементів декору у вигляді «пекторалей» відомі за іншими знахідками того часу (Вальчак 139; Скаков і Журавлев 279–281), а наявність такої прикраси, на думку дослідників, може відображати високий соціальний статус воїна. В результаті виникає дуже незвичний для сприйняття образ представника військової аристократії або вождя ранньоскіфського часу.

Бібліографія

- Белинский, А.Б. и С.Л. Дударев. «Богатое погребение со шлемом ассирийского типа из могильника Нарзанний-2.» *Материалы по изучению историко-культурного наследия Северного Кавказа*, №11, 2013, с. 181–216.
- Вальчак, С. «Бронзовые кованые шлемы предскифского периода на Кавказе.» *Revista Arheologică*, №1–2(12), 2016, с. 128–144.
- Скаков, А.Ю. и Д.В. Журавлев. «Новая находка шлема и пекторали предскифского времени на Кавказе (предварительное сообщение).» *VIII «Анфимовские чтения» по археологии Западного Кавказа*. Под ред. Р.Б. Схатума и В.В. Улитина. Краснодар, 2018, с. 279–281.

Шаменков Сергій Ігорович

Уніформолог, дослідник історії костюму, художник-ілюстратор.

Shamenkov Serhii

Uniformologist, researcher of the costume history, artist/illustrator.

e-mail: rogala@striy.org.ua

© Шаменков С. І., 2025

© Стрій, 2025

Мал. 1. Графічна реконструкція представника кочівницької еліти ранньоскіфського часу (© С. Шаменков).